

normanniske forhold har så stor en plads, at det havde været ønskeligt, om indledningerne havde givet en noget bredere baggrundsorientering, end tilfældet er. Teksterne er ganske vist forsynet med realkommentarer i noteform, men da disse kommentarer nødvendigvis må være knappe og spredte, bliver teksternes nordfranske baggrund ikke tilstrækkelig belyst ad denne vej.

Selve oversættelserne er omhyggelig udført og gengiver den latinske tekst ganske nøje. Dette gælder specielt de fortællende passager, mens oversættelsen af de mere religiøst og litterært farvede afsnit har tendens til at blive for verdsligt præget (f.eks. p. 66, hvor meningen med »bonorum operum« bedre kunne gengives med »fromme gerninger« end med »værdifulde arbejder«, og »rettroende« ville være en mere korrekt oversættelse af »fide catholicus« end »kristen«).

Bogen er forsynet med enkelte illustrationer, et tillæg med stamtavler, register, samt en liste over citeret og benyttet litteratur (først og fremmest kildeudgaver). Litteraturlisten er ikke ganske up to date, f.eks. bør Orderic Vitalis nu ikke længere benyttes i Le Prévosts udgave fra 1838-45, men i Marjorie Chibnalls udgave med oversættelse i Oxford Medieval Texts (1969 ff). Som udgangspunkt for videre studium af Normandiets historie er litteraturlisten næppe egnet; den omfattende engelske forskning omkring normannernes erobring af England og Vilhelms styre er således ikke anført.

Det har imidlertid ikke været Erling Albrechtsens tanke at udarbejde et omfattende videnskabeligt værk. Hans mål har været at gøre to vigtige kilde-skrifter tilgængelige for et dansk publikum, og dette mål har han fuldtud nået.

Michael H. Gelting

Regesta Norvegica IV-V. Utgitt for kjeldeskriftfondet av Erik Gunnes og Halvor Kjellberg (Norsk historisk Kjeldeskrift-Institut, Oslo, 1979). 515 og 526 s.

Hvis det norske regestværk skal sammenlignes med det danske, som udkom for over 100 år siden, har det flere fordele, fordi det har kunnet drage nytte af den mellemliggende tids erfaringer. Det bringer foruden et udtog oplysninger om originalen, om den er et diplom, en kopi eller en afskrift, meddeler hvor aktstykket er trykt, og om det er registreret. De to bind omfatter tiden 1320-1350 og indeholder i alt 2496 numre. Indledningen gør rede for gengivelsen af navne. Der er ikke fulgt nogen fast regel, og tilnavne er ofte bragt i en tilnærmet moderne form, vist for at gøre værket brugbart for en større kreds. Adskillige diplomer har fået ændret deres datering, hvorom der nærmere oplyses i en liste i begyndelsen af hvert bind. Brevudtogene bringes på nutidens norsk, som gør det let for skandinaver at benytte værket, men ikke er imødekomme over for forskere i andre lande, der ikke kan undgå at anvende det, ligesom man savner, at den originale datering ikke anføres, men pladshensyn har vel været bestemmende på dette punkt. Til gengæld er man taknemmelig for, at hvert bind afsluttes af et fælles person- og stednavneregister og et sagregister. Det sidste er det vanskeligste at udføre, så det er udtømmende, og må næsten opfattes som en straf, der pålægges udgiveren, fordi der altid kan rettes indvendinger mod det, men her synes det at give en god orientering i det brogede stof.

Det er ikke overraskende, at en mængde af stoffet findes i danske biblioteker og arkiver, og at adskilligt allerede er trykt i danske værker, skønt

Norge og Danmark ikke havde kongefællesskab i den tid, de to bind omfatter, men til dansk historie bringer det ikke meget nyt. Ud fra nogle stikprøver kan en enkelt ting anføres. 1343 nævnes danskeren Nicolaus Drukken som procurator for den engelske nation ved universitetet i Paris. Der kendes så lidt til danskes deltagelse i det akademiske liv i middelalderen, at enhver ny oplysning er velkommen. Det fortjener også at nævnes, at tilnavnet plogpenning optræder i et testamente fra 1349, og især opregnes adskilligt stof, der også har værdi for dansk kulturhistorie, men her skal man søge til originalerne, som regesterne henviser til.

En udførlig anmeldelse er først på sin plads, når værket er afsluttet, men allerede nu kan det fastslås, at det rydder op i gamle fejl, og alene dette gør det til et værdifuldt hjælpemiddel.

Helge Søgaard

Aksel E. Christensen: *Kalmarunionen og nordisk politik 1319-1439*. (Gyldendal, 1980), 308 s. 16 s. seglkatalog og med kroningsdokumentet og unionsbrevet fra 1397 i faksimile.

Ideen til dette oversigtsværk stammer helt tilbage fra 1950'erne, da nordiske historikere i fællesskab planlagde udgivelsen af en grundbog i Nordens historie. Desværre kom skibet kun på beddingen og blev aldrig søsat. Kalmarunionen har imidlertid altid været en af forfatterens hovedinteresser. Her tager han stilling til forskningens resultater gennem tiderne og analyserer en række problemer, dog uden egentlig at fremlægge nogen syntese. De omdiskuterede kalmarbreve og et stort seglkatalog kompletterer bogen, men man savner i fremstillingen en direkte brug af disse udmærkede bilag.

Den bog, som i senere tid har sat sig

særlige spor i professor Christensens analyser, er Herman Schücks epokegørende arbejde *Rikets brev och register* (1976), som imødegår Ingvar Andersons tese om, at diplomerne kun tilfældigt var bevaret, og at Sveriges historie i middelalderen måtte skrives på grundlag af det litterære materiale. Schücks tese er den modsatte: det kilde-materiale, der emanerer fra den middelalderlige svenske regeringsmagt, er ikke et værk af tilfældigheder, men et produkt af et rationelt forløb. Ingen kan skrive politisk historie uden grundigt kendskab til arkivernes opståen og vedligeholdelse. Man må håbe, at tilsvarende analyser bliver foretaget vedrørende det danske arkivmateriale; her kan vi se, at Christensen virkelig kan bruge Schücks resultater til at nuancere og omvurdere tolkningen af de enkelte dokumenter.

Man må karakterisere afhandlingen som en universitetsbog, selv om forlaget betegner bogen som en »almen læselig fremstilling«. Godt nok er bogen skrevet på et letlæseligt og enkelt sprog, men Christensen kræver meget af sine læsere. Det forbavser således, at forfatteren ikke giver en samlet bredere orientering om den omfattende forskning og det spinkle kildemateriale. Forskerne bliver kun nævnt ved navn og for ældre generationers vedkommende med deres levetid, men man får i bogens begyndelse intet at vide om deres helhedssyn, de dukker sporadisk op hen ad vejen i forbindelse med deres syn på detailproblemer. Om kildematerialet får læseren næsten intet generelt at vide; her kunne en fremstilling baseret på Erslevs »Studier til dronning Margrethes historie« (som savnes i litteraturlisten, ligesom Poul Enemarks *Fra Kalmarbrev til Stockholms blodbad* heller ikke er nævnt), have været læseren til god hjælp. Det er mærkeligt, at Christensen ikke giver